

OHJEET OPETTAJALLE:

Lukuseikkailun tavoitteet:

- innostaa ja kannustaa lasta lukemaan
- herättää ja ylläpitää kirjallisuuden harrastusta
- tutustuttaa kirjallisuuden eri lajeihin
- antaa elämyksiä ja herättää tunteita lukijassa
- kartuttaa yleissivistystä

Lukuseikkailu tukee koulun äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta yhteistyössä kirjaston kanssa.

NÄIN OHJAAT SEIKKAILIJAA

Peruskoulun luokilla 1-6 oppilas voi suorittaa vuosittain **lukudiplomin**. Oppilas, joka kuudennen luokan päättyessä on suorittanut kaikki kuusi diplomia, on seikkailut koko **Lukuseikkailun**.

Diplomien kirjat valitaan luokkakohtaisista kirjalistaista.

Diplomeihin kuuluu lisäksi yksi vapaavalintainen teos, joka voi olla listojen ulkopuolelta.

Kullakin luokalla oppilas voi kirjamäärää lisäämällä suorittaa kolme eritasoista diplomia, jotka ovat: **löytöretkeilijä, seikkailija ja valloittaja**.

Esikoululaisille on oma lukudiplomi: **Aakkosarvoitus**.

Mukaillu lukuseikkailulista on tarkoitettu eri ikäisille erityisoppilaille.

Mukaillun lukulistan tehtävistä ja suorituksesta päättää opettaja.

Listan kirjat löytyvät osoitteesta:

<http://www2.seinajoki.fi/kirjasto/lukuseikkailu/>

Lukudiplomien suorittaminen

Lukudiplomisuoritukset ottaa vastaan oma opettaja. Lukudiplomin suorittaminen edellyttää sekä kirjojen lukemista että tehtävien tekemistä. Oppilas ja opettaja sopivat suoritettavan tehtävän, sen laadun ja määrän kirjakohtaisesti.

Diplomin suorittamistavat voivat vaihdella. Tärkeintä on, että kirjojen lukeminen kontrolloidaan. Tehtävät on laadittu siten, että opettajan olisi mahdollisimman helppoa kontrolloida lukemista. Oppilaat voivat kirjoittaa tai piirtää kirjoista tai valita kirjaesittelyn tai óarvostelun. Vaativinta, lukemestarin diplomia suorittaessaan oppilas pitää lukupäiväkirjaa. Tämä toteutustapa pitää opettajan työmäärän kohtuullisena, vaikka oppilaan lukemien kirjojen määrä on suuri.

Lukudiplomien rakenne

Kunkin lukuvuoden diplomi muodostuu kuudesta eri kirjallisuusryhmästä. Eri kirjallisuuden lajeista syntyy kokonaisuutena hyvä ja monipuolinen kirjallinen yleissivistys.

- **Löytöretkeilijän** diplomia varten oppilaan tulee lukea yksi kirja jokaisesta kirjaryhmästä, jotka kuuluvat luokka-asteen kirjalistaan sekä yksi vapaavalintainen teos, joka voi olla myös listan ulkopuolelta eli yhteensä seitsemän kirjaa.
- **Seikkailijan** diplomia varten oppilaan tulee lukea kaksi kirjaa jokaisesta ryhmästä luokka-asteen kirjailistoilta sekä yksi vapaavalintainen teos, joka voi olla myös listan ulkopuolelta eli yhteensä 13 kirjaa.
- **Valloittajan** diplomiin oppilaan tulee lukea 20 kirjaa luokka-asteen kirjailistoilta.

Opettaja voi päättää myös muunkaltaisista kirjajhdistelmistä. Esimerkiksi sujuvasti lukevan ekaluokkalaisen ei ole mielekästä lukea "väkisin" kirjoja tavutettujen kirjojen ryhmästä.

Oman luokan kirjailistat voi vaikka tulostaa jokaiselle oppilaalle kirjaston kotisivulta. Kirjasto kerää jokaiseen luokkaan kirjapaketin, missä on saatavilla osa listojen kirjoista, näitä voi sitten lukea luokassa.

Kevätlukukaudeksi kirjapaketit vaihdetaan. Mutta kirjoja voi lukea myös kotona, sitä varten näitä voi lainata vaikka kirjastosta.

Kirjaston henkilökunta auttaa mielellään!

Todistus lukemisesta

Lukudiplomin suorittamisesta annetaan kirjallinen todistus. Kirjasto hankkii diplomit ja näitä voi kysellä Merleltä. Diplomit voidaan luovuttaa koulun juhlien yhteydessä tai erillisessä tilaisuudessa ó ideoita ja toiveita

otetaan vastaan.

Alempien luokkien kirjojen lukeminen

Oppilaat voivat suorittaa alempien luokkien diplomeita halutessaan. Ylempien luokkien kirjoja ei voi suorittaa etukäteen.

Erityisoppilaat ja ulkomaalaiset oppilaat

Opettaja voi laatia kullekin oppilaalle hänen luku- ja kehitystasoaan vastaavan kirjallisan lukudiplomia varten. Kirjoja voi valita sekä lukudiplomilistoista (katso mukailtu lukuseikkailu) että sen ulkopuolelta. Lukudiplomin voi rakentaa oppilaan omalla äidinkielellä mahdollisuuksien mukaan.

LUKUDIPLOMITEHTÄVÄT

Piirrä kuva kirjan päähenkilöstä.

Valitse kirjasta jokin tapahtumapaikka ja piirrä siitä kuva.

Piirrä sarjakuva kirjan tapahtumasta.

Leikkaa lehdestä kirjaan sopivia kuvia. Kysy lupa.

Valitse runo ja piirrä siitä kuva tai sarjakuva.

Piirrä päähenkilön koti (ulkoa tai sisältä). Kirjoita kuvateksti.

Valitse kirjasta paras kohta. Piirrä tai kirjoita tapahtumista.

Kirjoita kirjan henkilölle kirje.

Miten kirja jatkuisi? Keksi.

Kuvittele, että kirjan henkilö tulisi yllättäen luokkakaveriksesi.

Olet ainoa, joka tuntee hänet. Miten esittelet hänet?

Etsi kirjasta hauska, surullinen ja jännittävä kohta. Kerro tai kirjoita niistä.

Etsi kirjasta mielenkiintoinen kohta ja kirjoita se parhaalla käsialallasi.

Nimimetsästys: Etsi ja kirjoita kirjasta henkilöiden ja paikkojen nimiä.

Valitse runo, josta pidät. Lue se muille.

Keksi ja kirjoita kuusi (6) kysymystä kirjan tapahtumista.

Esittele kirja luokallesi. Älä kerro juonta kokonaan, älä varsinkaan loppuratkaisua.

Kirjoita mielipiteesi jostain kirjan asiasta. Kerro ensin asia, sitten mielipiteesi.

Jos voisit, minkä asian tekisit kirjassa toisin?

Tee kuvin ja sanoin ajatuskartta päähenkilöstä.

Kirjoita kirjaan uusi loppuratkaisu. Selosta tai kirjoita sanasta sanaan.

Piirrä kirjan henkilöiden sukupuu tai piirrä heidän matkareittinsä.

Mikä on teoksen tärkein tapahtumapaikka? Millaista siellä on? Miten se on valaistu, miltä siellä tuoksuu, mitä ääniä siellä kuuluu? Kuvaile se luokallesi. Voit myös maalata kuvan tapahtumapaikasta.

Kirjoita kauniilla käsialalla kirje (kuvitellulle) ystävällesi, jossa suosittelet hänelle lukemaasi kirjaa. Perustele hyvin, miksi hänen kannattaisi lukea kyseinen kirja. Kerro kirjeessäsi joitakin valittuja asioita henkilöistä ja tapahtumista, mutta älä paljasta koko juonta. Houkuttele lukemaan!

Suunnittele kirjalle uusi etu- ja takakansi.

Kirjoita puhekuplat kirjan kahdelle henkilölle. Valitse puhekupliin sanat, joilla on kirjan tarinan kannalta tärkeä merkitys.

Leikkaa lehdestä tai piirrä kirjaan uusi henkilö. Kirjoita hänestä henkilötiedot kuvaan. Kerro, miten henkilö liittyy kirjan tarinaan.

Mieti lukemasi kirjan henkilöitä. Saat valita seuraksesi yhden heistä retkelle. Kenet valitset. Pohdi, miksi valitset juuri hänet.

Etsi ja kirjoita tietoja lukemasi kirjan kirjailijasta.

Kirjoita, mitä kirjan päähenkilölle kuuluu 5 ó 10 vuoden kuluttua.

Kirjoita kirjan jollekin henkilölle sähköpostiviesti.

Kirjoita yksi säkeistö lisää valitsemaasi runoon.

Kirjoita jollekin kirjan henkilölle menneisyys ja kerro, miten hän joutui kirjan tilanteeseen

Tee kirjan kirjoittajalle haastattelukysymyksiä.

Etsi kirjasta vaikeita sanoja ja selvitä, mitä ne tarkoittavat. Tee sanoista tietokilpailu, jossa luokkatoverit yrittävät arvata sanan oikean tarkoituksen.

Kirjoita kirja-arvostelu. Esittele teos ja tekijä lyhyesti. Pohdi, mitkä seikat olivat teoksessa kiinnostavia, millaisia henkilökuvia oli, millaista kieltä ja tyyliä käytettiin yms. Arvioi lopuksi hyviä ja huonoja puolia. Mieti, kenelle se sopisi luettavaksi.

Kerro kirjasta luokalle. Poimi siitä kohtia, jotka kuvaavat hyvin kirjaa. Herätä kuulijoiden mielenkiinto niin, että he haluavat lukea kirjan. Älä kerro juonta kokonaan, älä varsinkaan loppuratkaisua, jos kyseessä on kaunokirja. Jos kyseessä on tietokirja, kerro mm. sen käytettävyydestä ja anna esimerkkejä sisällöstä.

Tee juonikaavio kirjasta. Merkitse siihen huippukohtat ja tasanteet.

Tee tiivistelmä. Tiivistä kirjan tapahtumat ja sisältö.

Esittele teoksen kiinnostavin, vaikuttavin tai koskettavin kohta ja perustele valintasi.

Tarkastele kirjan rakennetta. Jos olisit kirjailija, voisitko mielestäsi esittää kirjan tapahtumat toisenlaisessakin järjestyksessä. Kerro, millaisessa.

Vertaa lukemaasi kirjaa johonkin toiseen kirjaan, johonkin sävelmään, elokuvaan tai TV-ohjelmaan. Perustele valintasi.